

Száz éve született

– a giccsherceg, ahogyan a norvég kritika még a hetvenes években elnevezte őt –

Róka Károly: Önarckép

Róka Károly: Cigánylány

Róka Károly (Charles Roka)

1912-ben született Magyarországon. A Képzőművészeti Akadémiát Pesten végezte, majd vándorútra indult, s 1937-ben végleg letelepedett Norvégiában. Itt érte a halál 1999-ben.

1939-ben az oslói Akadémiára is beiratkozott, ahol megfestette őt évvel korábbi franciaországi emlékétként, egy félmeztelen cigánylányt. Ez lett Róka végzete, élete végéig erre és hasonló festményeire emlékeztek. Az a legenda járja, hogy a Marseille-i prostituált átkozta meg egész életére a fizetésképtelen vándort. Így lett hát a nagyérzékenységű, jó szemű portré- és zsánerfestő örökké csak giccsherceg. Hiába voltak nagyszerű kiállításai Madridban, Barcelonában, Lausannében s Norvégiában több helyt, a plakátokon többnyire a meztelen cigánylány hirdette munkásságát.

1982-ben letette az ecsetet, nem festett tovább, s talán ebből az alkalomból volt addigi legnagyobb gyűjteményes kiállítása Oslóban. S érdekes módon ekkor került a közírásba a giccstéma is. Elsősorban azért, mert Norvégia – külföldön azóta legelismertebb élő festője – Odd Nerdrum (1944) giccsestőnek kiáltotta ki magát. Igen népszerű lett hiperrealista, figuratív iskolája, s ma már, harminc év elteltével tanítványai, követői ellepik a galériákat markáns, meghatározó alkotásaikkal. Ők persze nem tartják magukat giccsestőnek, de kétségtelenül

Odd Nerdrum: Önarckép

Jeff Koon és Cicciolina

len, egy olyan köztes zónát alkotnak művészetükkel, amiről a szakma szívesen hallgat. A népszerű- és az elitművészet örökös párharcában a médiát uraló, mérvadó hangok csak az utóbbiról zengedeznek. De mindhiába, Nerdrum és norvég követői amerikai művészekről kaptak megerősítést már az ezredforduló előtt. Jeff Koon (1955) például a lehető legrealisztikusabb módon próbál megjeleníteni elhíresült személyeket.

Ilyenek pl. az oslói Astrup Fearnley Múzeumban (mely 2012 szeptemberében nyitott újra egy pompás épületben) látható életnagyságú Michael Jackson arannyal festett porcelánszobor, vagy az önmagát s akkori feleségét, Cicciolinát (Staller Ilona) szégyentelen pózban ábrázoló festmények. Itt csak egy kivágást mutathatunk be a fotorealistikus sorozatból.

Róka százéves születésnapjára emlékezve 2012. szeptemberében az oslói Albin Upp Galéria nyújtott válogatást a híres és névtelen emberekről, valamint gyermekeiről és unokáiról készült portréiból, életképekből. Vajon az ábrázoltaknak kívül ki mást érdekelnének ezek a képek, ha nem nyújtának többet a kiszínezett valónál?

A figyelmes néző, de főleg a szakemberek azonnal láthat-

ják, hogy Róka nemcsak mesterségét kitanult, foglalkozásszerűen működő iparos, hanem színekkel, formákkal, hangulatokkal remekül bánó művész volt.

(Az illusztrációkat a világhálóról oldalakról másoltuk)

(kkf)

Róka Károly: Gyermek kutyával